

CZU 343.84

DOI 10.5281/zenodo.8123863

Vladislav MANEA,
dr., conf. univ.
PhD,
Associate Professor

VIZIUNI CONCEPTUALE PRIVIND DIFERENȚIEREA ȘI INDIVIDUALIZAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI CU ÎNCHISOAREA CA PRINCIPII FUNDAMENTALE ALE DREPTULUI EXECUȚIONAL PENAL

Prin prezentul articol autorul realizează o analiză și o interpretare a diferențierii și individualizării executării pedepsei ca principii ale dreptului execuțional-penal precum definirea conceptului de diferențiere și individualizare a executării pedepsei închisorii. Fiind o categorie socială individualizarea, diferențierea executării pedepsei închisorii este influențată economico-social și de condițiile politice de dezvoltare a societății. Asigurând realizarea principiului echității sociale, individualizarea și diferențierea executării pedepsei închisorii, obțin o reflectare largă în conținutul legilor penală și execuțional-penală. Fiind o categorie juridică, ea se bazează pe criteriile echității, clasificarea infractorilor (condamnaților), pericolozitatea socială a personalității, posibilitatea ei de corectare. Împrejurările enumerate condiționează interconexiunea strânsă dintre diferențierea și individualizarea executării pedepsei și științele socio-umane: filosofia, pedagogia, psihologia. De aceea rezolvarea problemelor de diferențiere și individualizare a executării pedepsei cu închisoarea trebuie realizate în baza unei abordări complexe, luând în considerație nu numai realizările dreptului penal și execuțional-penal, ci și ale altor științe. [32, p.20]

Cuvinte-cheie: diferențierea și individualizarea executării pedepsei, pedeapsă cu închisoarea, principiile dreptului execuțional penal, condamnat, penitenciar, diferențiere, individualizare, clasificarea condamnaților, personal penitenciar, sector de detenție.

CONCEPTUAL VIEWS ON THE DIFFERENTIATION AND INDIVIDUALIZATION OF THE EXECUTION OF PRISON SENTENCES AS FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF CRIMINAL ENFORCEMENT LAW

Through this article, the author carries out an analysis and interpretation of the differentiation and individualization of the execution of the sentence as principles of the execution-criminal law, as well as the definition of the concept of differentiation and individualization of the execution of the prison sentence. Being a social category, the individualization and differentiation of the execution of the prison sentence is influenced economically and socially and by the political conditions of the development of society. Ensuring the realization of the principle of social equity, the individualization and differentiation of the execution of the prison sentence, obtain a broad reflection in the content of the criminal and execution-penal laws. Being a legal category, it is based on the criteria of fairness, the classification of criminals (convicts), the social dangerousness of the personality, its

possibility of correction. The listed circumstances condition the close interconnection between the differentiation and individualization of the execution of punishment and the socio-human sciences: philosophy, pedagogy, psychology. That is why solving the problems of differentiating and individualizing the execution of the prison sentence must be done on the basis of a complex approach, taking into account not only the achievements of criminal law and criminal execution law, but also of other sciences.[32, p.20]

Keywords: differentiation and individualization of the execution of the sentence, prison sentence, principles of criminal execution law, convict, penitentiary, differentiation, individualization, classification of convicts, prison staff, detention sector.

Introducere. Printre mijloacele aplicate de către stat în lupta cu criminalitatea, mai aspră și mai răspândită a fost și rămâne pedeapsa închisorii. Însă aplicarea ei nu s-a efectuat întotdeauna adecvat stării criminalității, structurii și dinamicii ei, condițiilor social-economice în stat. Erorile în aplicarea pedepsei închisorii, pe lângă alți factori, determină reducerea eficienței luptei împotriva criminalității, conduc la sporirea fenomenului dat, la creșterea numărului de infracțiuni grave, ceea ce reprezintă un pericol deosebit pentru societate.

În ultimul timp, în activitatea instituțiilor penitenciare sunt trasate clar sarcinile prioritare: problema criminalității, activitatea penitenciară ca formă importantă de luptă cu criminalitatea și ca parte componentă a justiției, asigurarea drepturilor omului. Acestea sunt chestiunile de bază, fiind pentru țara noastră foarte actuale. Ele nu numai că sunt legate de calitatea vieții, dar și ca factori sociali determinanți pot să reflecte anumite laturi ale ei, precum și să le influențeze.

Studierea problemei diferențierii și individualizării executării pedepsei cu închisoarea are o importanță deosebită și din punctul de vedere al construcției tehnico-juridice a legii. Odată cu dezvoltarea legislației, formele, metodele, procedeele de diferențiere și individualizare a executării pedepsei se schimbă și se desăvârșesc. Ele devin mai optime, permițând rezolvarea problemelor de individualizare și diferențiere a executării pedepsei mai constructiv și mai eficient. De aceea studiarea problemei sub acest aspect este importantă pentru dezvoltarea ulterioară a tehnicii juridico-penale și execuțional-penale de reglementare a relațiilor sociale. [32, p.20]

Pentru atingerea scopurilor pedepsei se pune accent pe diferențierea și individualizarea executării pedepsei închisorii. În teoria dreptului execuțional-penal au fost întreprinse numeroase încercări de a da o apreciere și conceptului de „diferențiere”, de a concretiza conținutul ei, însă până în prezent nu s-a ajuns la o definiție unică a acestui concept. [32, p.20]

Astfel, autorul rus A. V. Briliantov în lucrarea sa „Diferențierea pedepsei și nivelul corectării condamnaților la închisoare” utilizează conceptul „diferențierea executării pedepsei” [1, p.8; 2, p.54], V. Florea în lucrarea „Drept execuțional penal” folosește termenul „diferențierea și individualizarea executării pedepsei și aplicării măsurilor de influență corecțională” [2, p. 54], S. Carp, C. Osadci, O. Rusu, în manualul Drept execuțional penal, utilizează termenul „principiul diferențierii și individualizării executării pedepselor penale” [3, p. 20], L. A. Vîsotina, V. D. Lutanskii în lucrarea „Bazele diferențierii condamnaților și a condițiilor de detenție în instituțiile penitenciare” scriu despre „diferențierea măsurilor de influență corecțională” [4, p.122], G. A. Avanesov utilizează termenul „principiul diferențierii” [5, p.14], S. I. Dementiev admite identificarea conceptului de „diferențiere” cu clasificarea și chiar individualizarea executării pedepsei. [6, p.208]

În legătură cu aceasta apare necesitatea de a determina importanța fiecărui dintre conceptele enumerate, de a stabili locul lor în teoria și practica dreptului execuțional-penal. [32, p.20]

Interpretarea conceptului de „diferențiere” a fost oferită de profesorul rus N. A. Strucikov în lucrarea sa „Curs de drept execuțional-penal” încă în anul 1985. După părerea lui, cu care noi suntem de acord pe deplin, „pentru ca

individualizarea pedepsei să se realizeze rațional, este important de a diferenția executarea pedepsei și influența corecțională, adică de a determina cerințele generale nu pentru toți condamnații, ci pentru grupe mai mult sau mai puțin omogene (relativ omogene). Este necesar de a împărți condamnații în anumite grupe de condamnați”. [7, p.78]

Această necesitate este determinată de imposibilitatea practică de asigurare a condițiilor diferite de deținere, a nivelului de pedeapsă și măsuri coercitive aplicabile fiecărui condamnat, cu toate că la modul ideal principiul individualizării executării pedepsei prevede anume o asemenea asigurare. Reieșind din posibilitățile reale, toți condamnații se împart în diferite categorii. [32, p.20]

Un rol deosebit în cercetarea problemei în cauză l-a avut V. V. Kovalenko, care în anul 1991 a elaborat lucrarea „Clasificarea condamnaților primari și problemele diferențierii executării pedepsei închisorii”. [32, p.20]

Astfel, în opinia sa, diferențierea reprezintă procesul de separare a condamnaților în grupuri relativ omogene cu scopul creării pentru ei a condițiilor necesare în vederea corijării. În opinia lui, față de diferite categorii de infractori, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor comise de ei, de trecutul lor criminal, trebuie aplicat un volum divers de influențare, iar munca educativă se va desfășura luând în considerație particularitățile tipologice ale personalității lor. [8, p.20]

Diferențierea executării pedepsei înseamnă că față de diferite categorii de condamnați, în funcție de caracterul infracțiunilor săvârșite și de gradul prejudiciabil, de activitatea infracțională anterioară, de forma vinovăției, de comportamentul în timpul executării pedepsei, se aplică un volum diferit de influențare și de limitări în drepturi. [9, p.17]

Deci diferențierea condiționează determinarea de către lege pentru fiecare categorie de condamnați a unui anumit complex de restricții. Potrivit art.8 din Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților al ONU (din 30 august 1955), diferite categorii de deținuți trebuie să fie introduse în așezăminte sau secții de așezăminte, separat, ținându-se

cont de sexul, vârsta, antecedentele motivele detenției și de necesitățile tratamentului celor încarcerați. [10, p.630]

V.I. Seliverstov în manualul „Drept execuțional-penal”, publicat în 2002, a stabilit că principiul individualizării executării pedepsei este bazat pe particularitățile individuale ale personalității condamnatului, adică mijloacele de corectare trebuie să se aplice în funcție de caracterul prejudiciabil al infracțiunii comise, de personalitatea condamnatului, precum și de comportamentul lui. [33, p.63-65]

Acest principiu se realizează pe calea modificării statutului condamnatului în funcție de comportamentul lui, de exemplu prin aplicarea măsurilor de sancționare și de stimulare, transferul condamnatului dintr-un regim în altul etc. [3, p.20-21; 11, p.8]

În același timp, individualizarea și diferențierea sunt în legătură indisolubilă. De exemplu, dacă condamnatul se află în condiții de regim comun și conform caracterizării lui individuale (comportament, atitudinea față de muncă, instruire etc.) este caracterizat pozitiv (manifestarea individualizării), atunci acestuia i se pot schimba condițiile de deținere în direcția îmbunătățirii acestora. [33, p. 63-65; 12, p.59]

Considerăm că în scopul neadmiterii divizării involuntare a condamnaților pe grupe, dar bazându-ne pe cerințe unanim acceptate și întemeiate, știința și practica penitenciară a întocmit criteriile corespunzătoare, care ca rezultat au fost consolidate în legislație. [33, p. 63-65]

O astfel de desprindere din totalitatea grupelor relativ omogene, bazându-se pe criteriile unice, o înglobează conceptul de „clasificare”. Așadar, condamnații pot fi clasificați după sex (bărbați și femei), după vârstă (minori și maturi), după comportament (pozitiv și negativ). [33, p. 63-65]

În Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, adoptate de Organizația Națiunilor Unite la 30 august 1955, se prevede că „Clasificarea condamnaților” ca concept presupune divizarea persoanelor condamnate pentru săvârșirea infracțiunilor pe grupe, utilizată în legislația penitenciară internațională. [32, p.20]

De regulă, la baza divizării sunt: sexul (bărbați, femei), vârsta (minori, majori) etc. Diferitele categorii de deținuți trebuie să fie introduse în așezăminte sau secții de așezăminte, separat, ținându-se cont de sexul lor, de vârsta lor, de antecedentele lor, de motivele detenției lor și de necesitățile tratamentului lor. [32, p.20; 13]

Savanții au început mai activ să studieze această problemă, îndeosebi din punct de vedere teoretic, în anii '60 ai secolului XX. Este adevarat că pe atunci, în esență, ei reduceau către individualizarea executării pedepsei și chestiunile legate de diferențierea ei. [32, p.20-28]

Cercetătorii ruși N. A. Strucikov și A. E. Națșev în lucrarea „Bazele teoriei dreptului execuțional-penal” considerau că diferențierea regimului în penitenciare reprezintă o continuare a individualizării aplicării pedepsei. [14, p.54-56]

Profesorul I. Karpeț în lucrarea sa „Individualizarea pedepsei” pentru prima dată a introdus conceptul de „individualizare generică a executării pedepsei”. Vorbind despre diverse tipuri de regimuri de detenție a condamnaților, în esență el avea în vedere necesitatea unei atitudini diferențiate privind ispășirea pedepsei de diferite categorii de condamnați. [32, p.20-28; 15, p.137-138]

Alți autori, cum ar fi S. I. Dementiev, judecând despre individualizarea executării pedepsei închisorii, au în vedere diferențierea executării pedepsei închisorii. [16, p.178-203]

Putem afirma că principiul diferențierii presupune că față de diferitele categorii de condamnați, în funcție de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de antecedentele penale, trebuie aplicat un volum diferit de influențare, de limitări în drepturi, iar munca educativă se efectuează reieșind din particularitățile tipologice ale personalității lor, sexul și alte elemente psihologice și pedagogice. [3, p.20]

Normele dreptului penal și ale celui execuțional-penal creează premise necesare pentru diferențierea și individualizarea executării pedepsei. Aceasta se referă, în primul rând, la condamnării privați de libertate, ei fiind divizați în categorii relativ omogene conform art.205 CE al RM, iar ispășirea, de asemenea, se organizează în diferite tipuri de penitenciare potrivit art.72 CP al RM și 197 CE al RM. [31]

Aceasta permite de a aplica față de condamnați un quantum individualizat de mijloace de corijare.

Metoda de diferențiere a executării pedepsei se aplică în baza clasificării condamnaților în diferite categorii.

Astfel, deși executarea și aplicarea măsurilor de influențare corecțională reprezintă un proces instinctiv și educativ unic, totuși el se deosebește de la caz la caz prin aplicarea unor mijloace de corectare prin muncă social-utilă, muncă educativă, instruire generală și profesională.

Diferențierea depinde nu numai de gradul de izolare a condamnatului de societate, de volumul limitărilor în drepturi, ci și de termenul de executare a pedepsei.

Dacă diferențierea executării pedepsei se limitează la un anumit tip de penitenciar, atunci diferențierea măsurilor de corectare se efectuează în limitele unui penitenciar concret și se bazează pe evidențierea particularităților tipologice ale diferitelor categorii de condamnați: vârstă, sex, gradul de degradare social-morală etc.

Problema individualizării pedepsei nu este de dată recentă, termenul căpătând o largă circulație în urma publicării în 1898 a lucrării lui R. Saleilles, intitulată *L'individualisation de la peine*. [33, p 63-65; 17, p.36]

Unul dintre principalele principii ale ramurilor de drept din ciclul juridico-penal este principiul individualizării pedepsei. Astfel, acest principiu se realizează în normele dreptului penal odată cu stabilirea pedepsei (instanța de judecată determină tipul și quantumul pedepsei); normele dreptului procesual-penal prescriu o stabilire minuțioasă a circumstanțelor cauzei penale, care au o importanță deosebită la evidența particularităților individuale ale persoanei, pentru a fi aplicată o pedeapsă echitabilă; în normele dreptului execuțional-penal este fixată ordinea și condițiile individualizării pedepsei în timpul executării ei. [33, p 63-65]

Definirea conceptului de individualizare a fost conturat de către legiuitor prin tehnica juridică, și anume: la stabilirea și aplicarea pedepselor drept instrumente de adaptare a condamnatului la mediul penitenciar. [33, p 63-65]

Individualizarea pedepsei este operațiu-

nea de adaptare a pedepsei în raport cu fiecare infracțiune și cu fiecare infractor în vederea realizării scopului său preventiv-educativ prevăzut de lege, constituind un principiu de bază al dreptului penal. [18, p.453]

Cu toate că, pentru a exprima procedura de fixare, de stabilire a pedepsei sunt utilizați termeni ca dozare, proporționalitate, individualizare etc., care exprimă mai mult sau mai puțin cuprinzător conținutul acestei operațiuni, în materia executării pedepsei, termenul de individualizare este fără echivoc. Individualizarea executării pedepsei sau individualizarea administrativă, cum i se mai spune, constituie o etapă în realizarea raportului juridic și nu doar o simplă recepțiune a noțiunii de individualizare.

Individualizarea executării pedepsei și aplicării măsurilor de corectare constituie o prelungire logică a diferențierii.

În legislația execuțional-penală a Republicii Moldova individualizarea ca principiu de bază a executării pedepsei închisorii este inclusă în art.167 care este bazat pe particularitățile individuale ale personalității condamnatului, adică mijloacele de corijare trebuie să se aplice în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, de personalitatea condamnatului, precum și de comportamentul lui.

Acest principiu se realizează pe calea schimbării statutului condamnatului în funcție de comportamentul lui, de exemplu, prin aplicarea măsurilor de sancționare și de stimulare, transferul condamnatului dintr-un regim în altul etc. [33, p 63-65; 11, p.8]

Faptele penale se comit în împrejurări diferite, de infractori diferiți ca personalitate, mediu de proveniență, nivel de instruire etc. [33, p 63-65]

Rolul de principiu de bază al individualizării executării pedepsei este determinat de cerința obiectivă a raportării măsurilor și mijloacelor care compun conținutul pedepsei la individualitatea umană.

Un aport deosebit de important în abordarea principiului diferențierii și individualizării executării pedepsei închisorii l-a adus profesorul român P. Zidaru în manualul „Drept execuțional-penal”. Atunci când instanța hotărăște asupra cuantumului pedepsei închisorii,

pe lângă gradul de pericol social pe care îl prezintă fapta, făptuitorul și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, ea are în vedere și felul în care va evolua făptuitorul în timpul executării pedepsei și abia atunci stabilește cuantumul pedepsei. Pe de altă parte, administrația penitenciarului cere obligații de a lua toate măsurile legate pentru ca să asigure producerea transformărilor în conștiința condamnaților. Astfel, am putea concluziona că între aplicarea pedepsei și executarea ei există o legătură indisolubilă, iar pedeapsa aplicată nu se execută în același mod de către toți condamnații decât în linii generale. [17, p.37]

Profesorul român I. Oancea [19, p.51] susține că „experiența și practica penitenciară, ca și susținerile teoretice, au arătat că reeducarea și corectarea condamnatului este un proces complex și anevoios”. Un asemenea proces se poate desfășura favorabil numai dacă se respectă principiul unanim adoptat de teoria și practica penitenciară, anume principiul individualizării executării pedepsei, mai exact principiul individualizării „administrative” a pedepsei, cum este cunoscut în teoria dreptului penal și a dreptului penitenciar. [33, p 63-65]

Categoria filosofică de „principiu” este tratată ca o normă etică fundamentală, care este o „maximă” subiectivă și orientează voința, întrucât apare ca un moment de conducere față de anumiți indivizi, sau obiectiv „lege” și în acest caz se recunoaște important pentru voința fiecărei ființe omenești. [32, p.20-28; 20, p.363]

Ca noțiune filozofică principiul posedă: a) sens metafizic, care presupune origini prime din care au derivat și s-au dezvoltat lucrurile; b) sens epistemologic și etic ca supoziții fundamentale ale gândirii, cunoașterii și acțiunii.

În sens obișnuit, cuvântul „principiu” se folosește pentru a desemna: a) un element fundamental, o idee, o lege de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic etc. [32, p.20-28], o propoziție admisă ca adevărată, care servește la deducerea propozițiilor unui sistem deductiv; b) o lege fundamentală a unei științe, a unei arte, a unei discipline. [32, p.20-28; 21, p.114]

La Kant principiile sunt fie ale intelectului pur (axiome, anticipații, postulate), fie ale rați-

unii pure (idei). În concepția sa, rațiunea este o facultate a principiilor, iar principiile sunt judecări sintetice a priori, care nu derivă din alte cunoștințe mai generale și care cuprind în ele fundamentul altor judecări. „Pentru ca ceva să poată fi numit metodă, notează Kant, trebuie să fie un procedeu după principii”. [32, p.20-28; 22, p.67; 23, p.631]

În sens juridic termenul „principiu” înseamnă „idee de bază”, „teză fundamentală”. [24, p.339]

Astfel, putem spune că principiile juridice reprezintă idei directe, orientări de bază, cu ajutorul cărora se efectuează reglementarea juridică a relațiilor sociale. [32, p.20-28; 25, p.24]

Iu. I. Kalinin susține că în dreptul execuțional-penal (DEP), principiile sunt determinate ca dispoziții fundamentale, idei, ce reflectă orientarea generală, precum și cele mai esențiale trăsături ale politicii statului în domeniul executării pedepselor. [32, p.20-28; 26, p.219]

În sistemul total de principii al dreptului execuțional-penal este inclus și principiul individualizării executării pedepsei. Pe lângă termenul „individualizare” se întrebuițuează și termenii „diferențiere”, „clasificare”, „categorisire”, care sunt asemănători după însemnătața lor, dar nu și după conținut. [32, p.20-28; 27, p.151]

Astfel, individualizarea executării pedepsei ca principiu al dreptului execuțional-penal este aplicarea față de fiecare condamnat, luând în considerație personalitatea și comportamentul lui, gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, prevederile dreptului execuțional-penal privind normele regimului de detenție și, în conformitate cu principiile corespunzătoare ale pedagogiei penitenciare, mijloacele și metodele de corectare. [32, p.20-28]

S. A. Kapustin determină individualizarea ca fiind un principiu al ispășirii pedepsei, ce reprezintă unul din postulatele de bază, care cere corespunderea executării pedepsei închisorii cu: condițiile de detenție, ansamblul mijloacelor de corectare, nivelul de degradare social-morală și alte particularități ale condamnatului. [28, p.18]

Individualizarea executării pedepsei reprezintă o activitate complexă de adecvare a

mijloacelor și metodelor de influență educativă a condamnaților.

Individualizarea executării pedepsei închisorii se efectuează de către penitenciare în limitele modalității și termenului pedepsei stabilite în sentință. Ea constituie o activitate de concordare a cuantumului și caracterului pedepsei la personalitatea condamnatului.

În opinia autorului V. Florea, individualizarea mijloacelor de corectare în procesul executării sentinței înseamnă posibilitatea modificării, apropierii volumului de restricții și conținutului măsurilor de influență corecțională în funcție de comportamentul condamnatului, de atitudinea sa față de muncă și învățătură, de alte calități personale ale condamnatului (de exemplu, starea sănătății). [2, p.55]

Studiind literatura de specialitate, am constatat că fiecare din autorii pe care i-am analizat are opinia proprie în ceea ce privește principiile diferențierii și individualizării. Noi suntem de acord cu unele noțiuni și interpretări pe care le dau aceștia.

În Codul de executare alin. (1) art.167 este prevăzut principiul diferențierii și individualizării executării pedepselor penale. Din punctul nostru de vedere, sintagma „diferențierea executării pedepsei penale” înseamnă că pedeapsa ar trebui să se execute diferit, separat. De aceea noi considerăm că în dreptul execuțional-penal formularea „diferențierii și individualizării executării pedepselor penale” necesită a fi modificată. Ar fi logic de formulat aceste principii în felul următor: „diferențierea condamnaților și individualizarea măsurilor de corijare”.

În legislație se mai prevede și principiul aplicării raționale a mijloacelor de corijare a condamnaților și stimulării comportamentului respectuos față de lege, care constă din două părți – „aplicarea rațională a mijloacelor de corijare a condamnaților” și „stimularea comportamentului respectuos față de lege”. În opinia noastră, în cazul dat pur și simplu se realizează principiul diferențierii și individualizării executării pedepsei, iar metodele de realizare nu depășesc limitele lui.

La principiile dreptului execuțional-penal trebuie atribuite: legalitatea, democratismul, umanismul, respectarea drepturilor, libertăților

și demnității umane, egalitatea condamnaților în fața legii, diferențierea condamnaților și individualizarea măsurilor de corijare.

Faptele penale se comit în împrejurări diferite, de infractori diferiți, ca personalitate, mediu de proveniență, nivel de instruire etc. [33, p.20-28]

Individualizarea executării pedepsei este bazată pe caracteristicile individuale ale personalității condamnatului, adică mijloacele de corectare trebuie să se aplice în funcție de caracterul prejudiciabil al infracțiunii comise, de personalitatea condamnatului, precum și de comportamentul lui. [33, p 63-65; 9, p.17]

Ignorarea acestor sau altor factori sau studierea lor insuficientă, în fiecare caz concret, diminuează eficiența aplicării influenței educative, fapt care nu va contribui la atingerea deplină a scopurilor pedepsei. [30, p.102]

Acest principiu se realizează pe calea modificării statutului condamnatului în funcție de comportamentul lui, cum ar fi aplicarea măsurilor de sancționare și de stimulare, transferul condamnatului dintr-un regim în altul etc. [11, p.8]

Rolul de principiu de bază al individualizării în executarea pedepsei este determinat de cerința obiectivă a raportării măsurilor și mijloacelor care compun conținutul pedepsei la individualitatea umană; asprimea care nu ține seamă de deosebiri anihilează pedeapsa ca rezultat pozitiv al dreptului. [33, p 63-65]

Atunci când instanța hotărăște asupra cuantumului pedepsei cu închisoarea, pe lângă gradul de pericol social pe care îl prezintă fapta, făptuitorul și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, are în vedere și ceea ce se va petrece cu infractorul pe timpul executării pedepsei și abia atunci stabilește

cuantumul pedepsei. [33, p 63-65]

Pe de altă parte, administrația penitenciarului cere să se ia toate măsurile legale pentru a asigura producerea transformărilor în conștiința condamnaților. Astfel, am putea concluziona că între aplicarea pedepsei și executarea ei există o legătură indisolubilă, iar pedeapsa aplicată nu se execută în același mod de către toți condamnații decât în linii generale. [33, p 63-65]

Concluzii. Temeiul de facto (material) de abordare individuală a condamnatului este comportamentul lui (în unele cazuri ispășirea unei perioade determinate din termenul de pedeapsă), care în conformitate cu legislația execuțional-penală poate fi caracterizat diferit.

Diferențierea executării pedepsei închisorii este realizarea legală a influenței represiv-educative în raport cu anumite categorii de condamnați, orientată spre îmbunătățirea și eficientizarea îndeplinirii sarcinilor care stau în fața sistemului penitenciar.

Luând în considerație conceptele enunțate, exprimate în literatura juridică de specialitate, putem defini individualizarea executării pedepsei cu închisoarea ca fiind ansamblul măsurilor de corectare, reeducare și resocializare a condamnaților, realizate prin intermediul activității instituțiilor și organelor de stat care asigură executarea sancțiunilor penale, în cadrul sistemului administrației penitenciare, legate de modificarea statutului juridic al condamnaților, reieșind din personalitatea condamnatului, comportamentul lui, gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, prevederile dreptului execuțional-penal cu privire la normele regimului penitenciar și în conformitate cu principiile diriguitoare ale pedagogiei penitenciare, mijloacele și metodele de corectare.

BIBLIOGRAFIE BIBLIOGRAPHY

1. Бриллиантов А.В., Дифференциация наказания и степень исправления осужденных к лишению свободы, Москва, ВНИИ МВД России, 1997. 132 с.
2. Florea V., Drept execuțional penal, Ed. ARC, Chișinău, 1999. 288 p.
3. Carp S., Osadcii C., Rusu O., Drept execuțional penal, Chișinău, 2007. 447 p.
4. Высотина Л. А., Лутанский В. Д., Основы дифференциации осужденных и условий их содержания в ИТУ, Москва, 1974. 122 с.
5. Аванесов Г. А., Изменение условий содержания осужденных, Москва, ВНИИОП, 1968. 147 с.

6. Дементьев С. И., Лишение свободы: уголовно-правовые и исправительно-трудовые аспекты, Ростов-на-Дону, Рост. Гос. ун-т, 1981. 208 с.
7. Стручков Н. А. Курс исправительно-трудового права, Проблемы Особенной части, изд. Юридическая литература, Москва: Юрид. Лит., 1985. 256 с.
8. Коваленко В. В., Классификация лиц, впервые осужденных к лишению свободы, проблемы дифференциации исполнения наказания в исправительно-трудовых колониях. Автореф. дис. канд. юрид. наук, КВШ МВД СССР, Киев, 1991. 20 с.
9. Уголовно-исполнительное право, под ред. Селиверстова В. И., изд. Юриспуденция, Москва, 2002. 363 с.
10. Минимальные стандартные правила обращения с заключенными. – Комментарии к Уголовно-исполнительному кодексу РФ и Минимальным стандартным правилам обращения с заключенными. Под. ред. Мищенко П. Г., Москва, 2007.
11. Городинец Ф. М., Малинин В. Б., Смирнов Л. Б., Спицнадель В. Б., Уголовно-исполнительное право, Санкт-Петербург, 2000. 160 с.
12. Osadcii C., Individualizarea executării pedepsei cu închisoarea ca principiu al dreptului execuțional penal, Revista Națională de Drept, Nr.1, ianuarie 2009, p.58-63.
13. Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, adoptate de Organizația Națiunilor Unite la 30 august 1955, art.8, 67-69. În http://www.anp-just.ro/recomandari/reg_min.htm.
14. Наташев А. Е., Стручков Н. А., Основы теории исправительно-трудового права, Москва, 1967. 323 с.
15. Карпец И. И., Индивидуализация наказания, Москва: Госюриздат, 1961. 143 с.
16. Рябинин А. А. Основы исправительно-трудового (уголовно-исполнительного) права Российской Федерации, Вопросы дифференциации и индивидуализации наказания, М., 1995. 208 с.
17. Zidaru P., Drept execuțional penal, București, Ed. PRESS MIHAELA S.R.L., 1997. 271 p.
18. Botnaru S., Șavga A., Grosu V., Grama M. Drept penal. Partea Generală. Vol. I. - Chișinău: Cartier Juridic, 2005, p.453.
19. Oancea I., Drept execuțional-penal, București, Ed. ALL, 1998. 351 p.
20. Краткая философская энциклопедия. Прогресс:- Энциклопедия, Москва, 1994. 576 с.
21. Dicționarul limbii române moderne, București, Ed. Academiei, 1958.
22. Popa N., Teoria generală a dreptului, București, 1992. 365 p.
23. Kant Im., Critica rațiunii pure, București, Ed. Științifică, 1969. 349 p.
24. Avornic Gh., Aramă E., Negru B., Costăș R., Teoria generală a dreptului, Ed. Cartier, Chișinău, 2004. 656 p.
25. Borodac A. și alții, Manual de drept penal. Partea generală, „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2005. 516 p.
26. Уголовно-исполнительное право. Общая часть, под ред. Калинина Ю. И., изд. Академия права и управления Минюста России, Рязань, 2001.
27. Osadcii C., Caracterizarea individualizării executării pedepsei ca principiu al dreptului execuțional-penal, Anuar Științific al Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, „Probleme actuale de prevenire și combatere a criminalității”, Ediția a VII-a, 2006, p.150-159.
28. Капустин С. А. Принцип индивидуализации исполнения наказания, его отражение в исправительно-трудовом законодательстве и деятельности исправительно-трудовых учреждений. Автореф. дис. канд. юрид. наук, Академия МВД СССР, Москва, 1991. 25 с.
29. Brezeanu O., Integrarea socială postpenală a infractorilor între realitate și perspectivă,

- București, 1999. 132 p.
30. Кириллов М. О принципе индивидуализации исполнения наказания в уголовно-исполнительном законодательстве Российской Федерации // Журнал Юридическая наука и практика: Вестник Нижегородской академии МВД России, Выпуск № 1 (29), 2015, p. 102.
31. Codul de executare al Republicii Moldova. nr. 443-XV din 24.12.2004. În: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.34-35/112 din 03.03.2005.
32. OSADCII C., RUSU O., Conceptul și conținutul principiului individualizării executării pedepsei cu închisoarea, ANALE ȘTIINȚIFICE ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Științe socio-umane, ISSN 1857-0976, p. 20.
33. OSADCII C., Conceptul individualizării executării pedepsei cu închisoarea, Revista Națională de Drept, Nr. 2, februarie 2009, p. 63-65.

DESPRE AUTOR

Vladislav MANEA,
doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova,
e-mail: office_@maize.md
ORCID ID: 0000-0002-6622-7916